

Cofnodion Cyfarfod y 16eg Ionawr 2018

Yn bresennol :- Y Cadeirydd **Idris Thomas** a'r Cynghorwyr, Phyllis Ellis, Elfed Wyn Williams, Richard Ll Jones, Rhian Evans-Hill, Gwawr Wyn Roberts, Gareth Wyn Griffiths, Emma Chappell, Martin Davies, R. Hefin Williams a Sion Jones

Croesawyd y Cynghorydd Elwyn Jones

Yna am 7:00, bu i ni groesawu Mr. Ken Wyn Jones o Adran Economi a Chymuned Cyngor Gwynedd a Mr. Iwan Williams, Swyddog Adfywio yr ardal.

Gweddi: Offrymwyd gair o weddi gan Idris Thomas

1. Ymddiheuriadau.

Jane Pierce, Aled Green.

2. Datgan buddiant

Dim

3. Cyllid a Phraesept 2018/19

Cyflwynwyd rhestr gwariant ynghyd a balansau y banc er mwyn gweld y sefyllfa ariannol presennol. Cyflwynwyd hefyd amcangyfrif o weddill ein gwariant posib cyn diwedd y flwyddyn ariannol. Cytunwyd fod y cyfrifon yn hollol gywir.

Praesept.

Cafwyd gryn drafodaeth ynglyn a'r praesept. Cyflwynodd y clerc gyllideb posibl ar gyfer 18/19 yn dilyn trafodaethau y ddau gyfarfod diwethaf. Gwelwyd fod costau popeth yn cynyddu, a nodwyd fod yn rhaid codi praesept yn sylweddol eto eleni fel yn sicr fod pob cyngor cymuned arall yn gorfod ei wneud.

Nodwyd fod disgwyl unrhyw welliant ar sgil codi praesept uchel yn weledol, ond gan fod ganddom cymaint o bentrefi o fewn y plwyf, bod yn anodd iawn cael balans, heb godi'r praesept yn ddwbwl a trebl. Eleni, gwelwyd y cyngor yn talu am halen yn y gaeaf i graeanu yn ystod tywydd rhew ac eira ar gôst i bron yn £3000 am lenwi unwaith. Mae llawer i gysgodfan bws wedi cael eu atgyweirio, sydd eto yn gôst uchel. Nid oes cysgodfan bws yn Rhiwlas, ac felly yn ystod yr wythnosaf nesaf, fe welir y bydd y cyngor cymuned yn gosod cysgodfan yno, ar gôst o dros £3000.

Yn dilyn cwynion llynedd, bu i ni gael torri llwybrau 3 gwaith eleni.

Cafodd yna ddadl eu rhoi gerbron fod angen codi praesept yn sylweddol er mwyn gweld gwelliant yn ein pentrfi eto, ond ar gostau fel sydd uchod, ni all y cyngor weld codi praesept sydd yn mynd i edrych yn ganran o 50 neu 70 y cant yn uwch na llynedd, yn enwedig pan fo praesept heddlu a'r cyngor sir yn codi hefyd.

Felly, eleni, penderfynwyd yn dilyn gwariant oddeutu £25,600 ac wedi pennu cyllideb o wariant a praesept y flwyddyn nesaf ar £26,500, bydd hyn yn amcangyfrif o tua £14.35 y flwyddyn i tai Band D. Byddai hyn yn gadael y Cyngor gyda balans oddeutu £7000 wrth gefn, sef costau cynnal y cyngor am 6 mis. Gofynwyd i'r clerc felly rhoi cais am £26,500 o braesept ar gyfer 2018/19.

4. Cae Bwthyn, Deiniolen

Bu i Mr. Ken Jones, gyflwyno ychydig o hanes yr ailstrwythro sydd wedi bod yn Adran Hamdden y Cyngor yn dilyn toriadau llym. Mae'r adnoddau hamdden, megis y canolfannau bellach yn cael eu rhedeg gan gwmni allannol i'r cyngor. Y broses nesaf, ydi ceisio cael caeau chwarae sydd yn ofal y cyngor i gael eu gofalu gan bwyllgorau fel Cynghorau Cymuned.

Dywedodd nad oes bwriad o gwbl i werthu y tir, ond yn dilyn toriadau, ni fydd gwelliant

ac o bosib dim cynnal a chadw yn cael ei wneud arno chwaith. Hynny ydi ni fydd y gwair yn cael ei dorri a hel sbwriel a.y.y.b

Er fod y Cyngor Sir yn derbyn fod y cae yn adnodd dda i'r pentref, mae'r cyllideb yn lleihau bob blwyddyn. Bwriad y Cyngor Sir yn y bon yw edrych i wneud arbed o 3K y flwyddyn h.y Dyna y swm sydd yn cael ei wario i dorri y gwair a dwr a trydan i'r ystafelloedd newid.

Esboniodd Iwan Williams, fod pob math o grantiau ar gael i wella adnoddau hamdden fel Cae Bwthyn a'r parc chwarae, ond ni all y Cynghorau Cymuned ymgeisio amdanynt, ac felly yr ateb yw creu Pwyllgor Cae Chwarae – fel sydd wedi digwydd ym Methel, lle mae'r Cynghorydd Sion Jones a Pwyllgor Cae Chwarae yn derbyn cynifer o grantiau i wella y cae chwarae ym Methel.

Gofynwyd os oes peryg i parciau chwarae ddod o dan yr un brigyn. Esboniwyd fod y parciau o dan adran arall yn y Cyngor sef Bwrdeistrefol.

Esboniwyd fod y Cyngor Sir yn annog rheolaeth lleol ym mhob pentref, hy, annog y pentrefwyr i greu pwyllgor sydd yn gallu rheoli a cynnal a chadw a gwneud gwelliannau drwy gael grantiau gan gyrrff ariannol megis – Cist Gwynedd, Magnox, Horizon, First Hydro. Diolchwyd i'r ddau gan y cadeirydd.

5. Cofnodion Cyfarfod 5ed Rhagfyr 2017

Derbyniwyd y Cofnodion fel rhai cywir.

6. Materion o'r cofnodion

Croesfan Brynrefail – Dywedwyd, yn dilyn yr ymateb Cyngor Gwynedd I gais am groesfan gan y Cyngor Cymuned, bod preswylwyr Brynrefail bellach wedi dechrau deiseb i gyflwyno i'r cyngor.

Allt Ddu – *Esboniwyd fod 1 cerbyd bellach wedi cael ei symyd oddi yno, ac mae Eلفed Williams yn trefnu i gael gwared o'r garafan o flaen Eglwys Llandinorwig hefyd.*

CCG – Derbyniwyd llythyr gan CCG ynglyn a'r llain o dir a werthwyd i'r Hen Fecws yn Neiniolen. Ysgrifennu llythyr yn ôl yn gofyn pam nad oedd ar y farchnad agored ac esbonio y problemau mae yn achosi ar y stryd rwan a sut y gallwn wneud yn siwr nad yw hyn yn digwydd eto.

7. Gohebiaeth a materion eraill

Biniau Halen- Dinorwig – Daeth cais yn dilyn y tywydd garw cynta'r flwyddyn I symyd bin halen o Parc I sefydfa rhwng Parc yr Orsedd a Garreg Wen, gan ei fod yn fwy canolig. Yna mae bin halen wedi diflanu ger groesffoedd Marchlyn, ac angen un yn ei le gan ei osod wrth y polyn trydan ger eiddo Gorlan Uchaf. Y clerc i roi cais i Cyngor Gwynedd

8. Cynllunio

Ceisiadau a dderbyniwyd yn ystod y mis:

Eglwys Santes Helen – Dymchwel Neuadd eglwys arwahan bresennol a chodi Neuadd eglwys yn gysylltiedig wrth yr eglwys bresennol, ynghyd a chreu parcio ar y safle ar gyfer saith cerbyd gan gynnwys dau le ar gyfer yr anabl

Bwthyn Ty'n Rardd – Estyniad Unllawr.

Llys Yr Onnen, Penisarwaun – Diddymu Cytundeb cyfreithiol oedd ynghlwm a chaniatad cynllunio

Coed Bach Pengraig, Seion – *Sied ar gyfer defnydd coedwigaeth, rhodfa a llecyn parcio*

9. O Gwmpas y Bwrdd

Bysiau Lleol – Mae cwyno mawr ynglyn a toriadau yn wasanaeth y bysiau yn dilyn trafferthion Express Motors. Dywedwyd fod Express Motors Caernarfon Ltd yn ceisio am drwydded arbennig, ac os yn llwyddiannus, byddent yn cychwyn ar wasanaeth yn yr ardal yma fel yr oedd cynt.

Toiledau Cyhoeddus Beran -Dywedwyd fod rhywyn wedi galw yn Beran i ddefnyddio y toiledau, ond wedi eu gwrthod. Yna galwodd rhywyn arall a codwyd 50c arnynt i ddefnyddio toiledau. Mae Cyngor Sir yn dilyn cau toiledau cyhoeddus yn rhoi £500 i fusnesau i agor toiledau cyhoeddus, trwy gais. Gofynwyd i'r Clerc lythyrru perchennog y Garej gyda cais o'r Cyngor Cymuned gyda manylion gan y Cyngor Sir.

Brynrefail – Cais i symyd y bin baw cŵn o fynedfa Y Caban, a'i leoli ar bolyn ychydig pellach draw.

Bu i'r clerch ddathlu pen-blwydd arbennig yn ddiweddar. Diolch i Richard Ll. Jones am y geiriau caredig yma a gyflwynwyd ar ddiwedd y cyfarfod:

**Y mae dydd pan wêl pum deg – yn arwydd
i 'Leri' fod gosteg
o waith dwys, yn fendith deg,
cyn chwenych cwyn ychwaneg.**